

סא:

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

מסורת הש"ס

א [לקמן עמ' 1]; ב [שמות יב, א] [ויקרא יז, ט] [שמות פסוק ט, ח]

מוסף תוספות

א. דין הוא שיהא פסול. מוס' שאין. ב. ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כשר זורק לשם פלוני פסול שוחט שלא לאוכלין פסול אינו דין דזורק דמן שלא לאוכלין פסול. ג. ולפי מה שפרשתי לעיל ליתא לאקשוני מיד. ד. ולכאורה כוונתו לקושיית ר"י בתורה רבה, וי"ע.

רב הסדא אמר פסול. ואם תאמר מאי שנא משחטו למולים ולערלים מריך דהתם יש מחשבת מולים שחטיהו אבל הכא לא פתיכי מולים זוריקה: **רבה אמר כשר.** תימנה לר"י יניף מק"ו דפסול משינוי צעלים דמה הרני שוחט לשם פלוני דכשר לזרוק דמו לשם פלוני פסול שוחט לשם ערלים דפסול אינו דין דלזרוק לערלים נמי פסול וכי האי גוונא עבדי צנחיס (ד' י.) קל וחומר אשלג לשמו ומיך ר"י דשחי הכא דרבה יליף מקרא לקמן ועוד אומר ר"י דאיכא למיפך מה לשינוי צעלים שכן אם זרק לשם פלוני דפסול^א תאמר שוחט לזרוק לערלים שכן זורק לשם ערלים כשר דאין מחשבת אוכלין זוריקה לכ"ע כדפרישית ואם תאמר היא גופה יניף משינוי צעלים שיהא זורק לשם ערלים פסול^ב ושמא יש מיעוט למעט אוכלים מזריקה ומיהו מתכוון לא משמע שום מיעוט אלא מיעוט אחרונה איכא ועוד איכא למיפך מה לשינוי צעלים שכן פסול בכל הצנחיס: **ובי תימא ה"ה זוריקה.** וכן רב אשי קאמר בסמוך לא שנא שחיטה ולא שנא זריקה תימנה לריב"א כיון דזריקה קילא דאין צה מחשבת אוכלין היכי ניילף משחיטה ואמאי אינטיקרי השתא זת^א:

דילמא האי בר עירא אפילו בר דהו. אע"ג דפלוגתא דתנאי הוא בנסהדרין (ד' עה.) גבי הכוהו עשרה צני אדם צ"י מקלות בכל נפש אי כולה נפש משמע או כל דהו וכן בצנורות (ד' ג.) גבי כל צבור רב אשי צא לטמור ראייתו של רבה ולהעמיד דברייתא כמאן דלמר כל דהו אפילו כל דהו דרפי צקונטרס דברייתא גופה מוכחא דזאת צא להחיר מקצת ערלות ולהכי פריך: **כתב רחמנא זאת ער דאיכא כולה ערלה.** מימנה לשתוק מכל ועוד דנימא איפכא דזאת ודאי כולה ערלה משמע כתב רחמנא כל אפילו כל דהו וי"ל דיע צעל הש"ס דאינטיקרי כל לשום דרשה אחריתי ואינטיקרי זת לגלויי דלא נדרוש מכל כל דהו אבל אי הוה דרש' איפכא לא הוה ידעיני כלל זת למאי אתא:

בשחיטה ולא שנא זריקה וזאת היא

שחטו להאכילו למולין מניין אבל יתכפרו צו זוריקתו ערלים או מניין או שאינן מניין: אין מחשבת ערלים זוריקה. לא תהינא לפסול וטעמא מפרש לקמיה: **מנא אמרנא לה כו'.** רישא דברייתא וכל ערל לא יאכל צו: **יכול יפסול.** ערל: צני חצורה הבאין עמו. שחטו למולין על מנת שיתכפרו בו ערלים זוריקה *רב הסדא אמר פסול רבה אמר כשר רב הסדא אמר פסול יש מחשבת ערלים זוריקה רבה אמר כשר אין מחשבת ערלים זוריקה אמר רבה מנא אמרנא לה דתניא יכול יפסול בני חבורה הבאין עמו ודין הוא הואיל וערלה פוסלת וטומאה פוסלת מה טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה אף ערלה לא עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה או כלך לדרך זו הואיל וערלה פוסלת וזמן פוסל מה זמן עשה בה מקצת זמן ככל זמן אף ערלה עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה נראה למי דומה דנין דבר שאינו גוהג בכל הובחים מדבר שאינו גוהג בכל הובחים ואל יוכיח זמן שגוהג בכל הובחים או כלך לדרך זו דנין דבר שלא הותר מכללו מדבר שלא הותר מכללו ואל תוכיח טומאה שהותרה מכללה ת"ל וזאת מאי זאת אילימא דכולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה האי^א מובל ערל נפקא אלא הכי קתני ת"ל וכל ערל כולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה וכי תימא הוא הדין לזריקה דכולה ערלה מיהא פסלה ת"ל זאת בשחיטה הוא דכולה ערלה מיהא פסלה אבל זריקה אפילו כולה ערלה נמי לא פסלה וכי תימא מאי קולא דזריקה^ב דאין מחשבת אוכלין זוריקה ורב הסדא אדרבה לא ידך גיסא ת"ל וכל ערל כולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה אבל זריקה אפילו מקצתה נמי פסלה וכי תימא הוא הדין לזריקה דעד דאיכא כולה ערלה לא פסלה ת"ל זאת שחיטה הוא דמקצתה לא פסלה אבל זריקה אפילו מקצתה פסלה וכ"ת ומאי חומריה דזריקה דלא מקבע פיגול אלא זריקה מתקיף לה רב אשי ממאי דהאי וכל ערל כולה משמע דילמא האי וכל ערל משמע כל דהו ערלה כתב רחמנא זאת דעד דאיכא כולה ערלה לא פסלה לא שנא אמר רב אשי רב הסדא ורבה בהאי

שחטו למולין על מנת שיתכפרו בו ערלים זוריקה *רב הסדא אמר פסול רבה אמר כשר רב הסדא אמר פסול יש מחשבת ערלים זוריקה רבה אמר כשר אין מחשבת ערלים זוריקה אמר רבה מנא אמרנא לה דתניא יכול יפסול בני חבורה הבאין עמו ודין הוא הואיל וערלה פוסלת וטומאה פוסלת מה טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה אף ערלה לא עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה או כלך לדרך זו הואיל וערלה פוסלת וזמן פוסל מה זמן עשה בה מקצת זמן ככל זמן אף ערלה עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה נראה למי דומה דנין דבר שאינו גוהג בכל הובחים מדבר שאינו גוהג בכל הובחים ואל יוכיח זמן שגוהג בכל הובחים או כלך לדרך זו דנין דבר שלא הותר מכללו מדבר שלא הותר מכללו ואל תוכיח טומאה שהותרה מכללה ת"ל וזאת מאי זאת אילימא דכולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה האי^א מובל ערל נפקא אלא הכי קתני ת"ל וכל ערל כולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה וכי תימא הוא הדין לזריקה דכולה ערלה מיהא פסלה ת"ל זאת בשחיטה הוא דכולה ערלה מיהא פסלה אבל זריקה אפילו כולה ערלה נמי לא פסלה וכי תימא מאי קולא דזריקה^ב דאין מחשבת אוכלין זוריקה ורב הסדא אדרבה לא ידך גיסא ת"ל וכל ערל כולה ערלה פסלה מקצתה לא פסלה אבל זריקה אפילו מקצתה נמי פסלה וכי תימא הוא הדין לזריקה דעד דאיכא כולה ערלה לא פסלה ת"ל זאת שחיטה הוא דמקצתה לא פסלה אבל זריקה אפילו מקצתה פסלה וכ"ת ומאי חומריה דזריקה דלא מקבע פיגול אלא זריקה מתקיף לה רב אשי ממאי דהאי וכל ערל כולה משמע דילמא האי וכל ערל משמע כל דהו ערלה כתב רחמנא זאת דעד דאיכא כולה ערלה לא פסלה לא שנא אמר רב אשי רב הסדא ורבה בהאי

ולמעוטי זריקה היינו קולא דהא לא אחרצי מחשבת אוכלין אלל זריקה דשחיטה גלי צה רחמנא הלכך מסתברא דזאת דפסול כולה ערלות אשחיטה קאי ולאו זריקה וזת משמע מיעוטא: **ורב הסדא.** דלמר לעיל יש מחשבת (אוכלין) [ערלים] זוריקה אמר לך האי זת לאו לקולא גבי זריקה הוא אלל לאחמורי עליה אתא והכי קאמר זת היא דמקצת ערלה לא פסלה צה אלל זריקה אפי' מקצתה פסלה: **וי סימא מאי חומרא דזריקה.** משחיטה דמוקמית קולא דמקצת ערלה לא פסלה אשחיטה אלל זריקה אפי' מקצתה פסלה היינו חומרא דילה דלא מקיים פיגול אלל זריקה אפי' מקצתה פסלה היינו וחיציין עליו כרת אפילו אלל ממנו תוך זמנו דכתיב (ויקרא ו) והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ולצד שיעשו כל עבודות שלאחרייה שלל דפסול אחר אלל או בשחיטה או בכשרות או ממנו תוך זמנו או על מנת פיגול כמותה אלל חישב צלחת מעבודות שלאחרייה פסול אחר כגון חוץ למקומו שוב אין צו כרת כדאמר' צנחיס (כח:) וצנחיסות צ' שני (נז:): הרצאה כתיבא צפיגול נאמר (ויקרא יט) לא ירצה צפיגול ונאמר ככשר מיום השמיני והלאה ירצה [שם כג] כהרצאת כשר כך הרצאת פיגול מה הרצאת כשר עד שיקרבו כל מתיריו בכשרות אף הרצאת פיגול עד שיקרבו כל מתיריו או צפיגול או בכשרות אלמא לא מקבע ודאי של פיגול אלל זריקה שיהא סוף העבודה דכל שעתא קאי צפק שמא יחשב פסול אחר בעבודה הצאה ויפקיע שם פיגול ממנו: **מסקיף לה רב אשי.** בין לרצה בין לרצ חסדא ממאי דהאי וכל ערל עד דאיכא כולה ערלה משמע דניית זת למעוטי זריקה למר לחומרא ולמר לקולא ות"ל זת דקתני תנא מילתא אחריתי קאמר דילמא זת דקתני תנא אמילתיה קאי ומיניה יליף דאין פוסל צני חצורה הבאין עמו ומשום דכל ערל כל דהו משמע והכי קאמר יכול יפסול צני חצורה דכל ערל כל דהו משמע ושזו לא יאכל צו שום אדם: **סי' זת.** עבודה שלימה צעינן צערלות ועלולם לא שנא שחיטה ולא שנא זריקה שוין: **צהאי**

תורה אור השלם
1. ויאמר יי אל משה ואהרן זאת תקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו: שמות יב מג
2. וכי יגור אתך גר ועשה פסח ליי המול לו כל יגור ואי יקרב לעשותו והיה כאחד הארץ וכל ערל לא יאכל בו: שמות יב מח

מוסף רש"י
דאין מחשבת אוכלין זוריקה. מולה זמן, מריקת דם, דאש לפי אללו לגבי שחיטה כתיב (לקמן עה.)

רבינו חננאל
אתמר שחטו למולין על מנת שיתכפרו בו ערלים רב הסדא אמר פסול יש מחשבת אוכלין זוריקה. כלומר בעינן שיחשוב בזריקה לאוכלין, וכיון שחשב לערלים שאינן יכולין לאכול שנאמר וכל ערל לא יאכל בו פסול. רבה אמר כשר בתר שחיטה אילין ואין מחשבת אוכלין פוסלין בזריקה, כלומר אם זרק שלא לאוכלין לא נפסל הפסח. ירושלמי אמר ר' יוחנן שחטו לאוכלין זורק דמו שלא לאוכלין כשר. דאין מחשבת ערלין בזריקה, דתניא יכול יפסול בני חבורה הבאין עמו, ודין הוא הואיל וערלה פוסלת וטומאה פוסלת שצנחיס ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח, וערלה פוסלת שנאמר וכל ערל לא יאכל בו, מה טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל הטומאה אף ערלה לא עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה, [ואן כלך לדרך זו הואיל וערלה פוסלת וזמן פוסל מה זמן עשה בו מקצת זמן ככל זמן אף ערלה עשה בה מקצת ערלה ככל ערלה, נראה למי דומה דנין דבר שאין גוהג בכל הובחים [כמן] הערלה שאין ערלה פוסלת אלא בפסח אבל בשאר זבחים לא דקיימא לן ערל וטמא משלחין קרבנותיהן, מדבר שאינו גוהג בכל הובחים הטומאה. שאין טומאה פוסלת אלא בפסח אבל בשאר זבחים לא דקיימא לן [טמא משלח קרבנותיהן]. ואל יוכיח זמן שגוהג בכל הובחים, או כלך לדרך זו דנין דבר שלא הותר מכללו הערלה מדבר שלא הותר מכללו הזמן ואל תוכיח טומאה שהי הותרה מכללה בצבור, שנאמר איש כי יהיה טמא לנפש, איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחה לפסח שני אלא עושין בטומאה. ת"ל זאת תקת הפסח, ודייק רבה מאי זאת, אלא לאו הכי קתני

ואל תוכיח טומאה שהותרה מכללה בצבור ת"ל וכל ערל, אי איכא כולה ערלות פסלה ואי לא פסלה. ובי תימא הוא הדין לזריקה דזריקה נמי לא פסלה עד דאיכא כולה ערלות ת"ל זאת שחיטה הוא דבעי כולה ערלות אבל זריקה אפי' מקצתה פסלה דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצתן לאכול כית מבשרו למחר פיגול וחייבו עליו כרת, ונה לא מקבע הובח פגול אלא מזריקה ואילך אבל בשחיטה לא, דאי אפשר לחשב בשחיטה לשחטו למחר דהא היום שחט ליה, ובה רבי אשי ורחה האי תירוצא. ואמר ממאי דהאי וכל דכתיב בערלה כולה משמע דלמה האי ולא כלום משמע דאפילו מקצת ערלה כתב רחמנא זת עד דאיכא כולה ערלות לא שנא בשחיטה ולא שנא זריקה.